

IMPRESSIE VAN HET NOREA-/VERA-CONGRES:

Update on ICT & Control(e) 2008

Op 19 en 20 november 2008 kwamen zo'n 150 auditors naar Hotel Heerlicheid van Ermelo voor het tiende Update on ICT & Control(e)-congres. Deze keer stond het thema 'Business meets audit risk!' centraal. In deze bijdrage volgt een impressie van dit congres.

THEA GERRITSE

Naar inmiddels vertrouwd concept werd het thema in vier *streams* uitgewerkt. Elke stream werd plenair ingeleid door een *key-note speaker*, waarna verdere verdieping volgde in de verschillende parallelsessies. Door deze werkwijze hadden deelnemers de mogelijkheid naar eigen voorkeur – à la carte – de inhoud van hun congres samen te stellen. Nieuw was de organisatie van een Round Table als vierde parallelsessie, waarin alle sprekers van een stream aanwezig waren en er volop gelegenheid was om met hen van gedachten te wisselen over hetgeen in de verschillende sessies aan de orde was gekomen.¹

De opening van het congres geschiedde door de congresvoorzitter Ron de Korte RE RA RO CIA, die niet zonder enige trots vermeldde dat dit het tiende Update-congres was. Zijn inleiding op het thema 'Business meets audit risk' begon met de vraag of het niet andersom zou moeten zijn: 'Audit meets Business Risk!' Zijn risico's wel te managen en wat komt daar dan bij kijken? En ook: zijn auditors wel de mensen die bij uitstek geschikt zijn voor risk management? Deze vragen zouden door de verschillende sprekers aan de orde worden gesteld.

WIELRENNERFILOSOFIE

Na de inleiding van Ron was het woord aan prof. dr. Jan van de Poel voor de keynote speech van de stream 'IT-risk in de mkb-praktijk'. De titel van zijn presentatie was 'Risk management, niet het exclusieve domein van grote organisaties.' De kern van zijn betoog was een toelichting op de sterke en zwakke punten van Enterprise Risk Management (ERM), dat volgens Van de Poel méér zou moeten worden toegepast, en ook in het mkb een grote rol kan spelen, omdat risicobeheersing en kostenbewaking opnieuw extra belangrijk zijn. De huidige crisis gaat het mkb niet voorbij! En een boodschap voor auditors: cliënten moeten erop kunnen vertrouwen dat hún risico's worden beheerst en niet die van de

auditor. Deze problematiek doet zich volgens Van de Poel overal voor, maar vooral in het mkb kun je er niet omheen. Hij hield in dit verband een pleidooi voor de wielrennerfilosofie: doe wat goed is voor je klanten.

VAN KWAAL TOT ERGER

Jan Matto RE RI was de volgende keynote speaker om de inleiding te verzorgen op de stream 'IT en riskmanagement toegepast anno 2008', met een presentatie getiteld 'Risk Management: een organisatorisch en bestuurlijk perspectief (of van kwaal tot erger?)'. Hij ging in op de noodzaak van risk management als onderdeel van governance. Vervolgens zoomde hij in op COSO ERM, dat algemeen wordt gezien als een goed instrument om invulling te geven aan

'De wielrenner- filosofie: doe wat goed is voor je klanten'

risk management, maar wel enige deskundigheid en oplettendheid vereist bij de organisatie ervan. Matto citeerde Jan van de Ploeg die COSO het 'looptrekkertje' noemt en vulde dit aan met: 'waar je het doelhof mee ingaat als je niet oplet.'

Vervolgens ging Matto in op de sleutelvraagstukken die naar voren zijn gekomen uit een onderzoek, dat hij samen met collega's heeft uitgevoerd onder directies en managers IAD, naar ERM: de beheersing/ terugdringing van 'gestapelde audits', de vraag hoe risico's en beheersmaatregelen te identificeren, de verantwoordelijkheden voor risk management en de rol van internal audit en ten slotte hoe risk management te organiseren en in te bedden in de organisatie. Ten slotte schetste hij oplossingsrichtingen voor deze sleutelvraagstukken. Dit deed

hij heel overtuigend, waardoor hij ten slotte op de vraag 'Kunnen we risk management efficiënt en effectief organiseren?' volmondig tegen de zaal zei: 'Yes, we can!'

AFSLUITING DAG 1

Alvorens over te gaan tot het aperitief en het diner was er een plenaire afsluiting in de grote zaal, waarin de congresvoorzitter aandacht besteedde aan het feit dat het congres zijn tweede lustrum vierde. Spitswerk in de deelnemerslijsten van de tien Update-congressen had een lijstje opgeleverd van deelnemers die bij alle congressen aanwezig waren geweest. Zij werden uitgenodigd op het podium en kregen de felicitaties van Ron de Korte en een applaus van de zaal. Daarna zorgde het koor 'Be Sharp' voor een levendig muzikaal intermezzo.

DAG 2

De tweede dag ging van start met een inleiding door de congresvoorzitter waarin hij een samenvatting gaf van de sessies van de eerste dag. Voor dit sfeerverslag gaat dit te ver, maar ik kan gelukkig verwijzen naar de publicatie die wordt samengesteld naar aanleiding van het congres en aan alle leden zal worden toegestuurd.

MAAK HET VERSCHIL!

Toen was het woord aan prof. dr. Tjeu Blommaert die als keynote speaker de inleiding verzorgde op de stream 'IT-risk in de global management modellen'. Zijn presentatie droeg de titel 'The role of ICT in future business strategies'. Aan de hand van enkele voorbeelden liet Blommaert zien dat het perspectief van de auditor verschilt van dat van de business en zijn boodschap was dat het vertrekpunt altijd de business moet zijn. Niets is zo erg voor een organisatie als een auditor die zegt dat het bedrijf 'in control' is bij het uitvoeren van een verkeerde strategie. Zo ook risicomanagement, dat bedreven moet worden vanuit de organisatie en niet vanuit de auditor.

Behalve voorbeelden om te laten zien dat auditors op een andere manier 'kijken' dan de managers die een bedrijf leiden, gaf hij ook een waarschuwing af aan auditors. 'Als we van ICT en auditing willen opschuiven naar het strategisch perspectief moeten we "het verschil" maken en meedoen in het spel van de toekomst, dat wil zeggen ICT inzetten als strategisch wapen.'

HET RISICO VAN EMOTIES

De laatste plenaire sessie werd gehouden door prof. dr. Joop van de Pligt als inleiding op de stream 'Psychologische en gedrags-effecten van risk management'.

Zijn presentatie 'Emoties en risico's' was een samenvatting van wat dertig jaar onderzoek naar de emotionele aspecten van risico's heeft opgeleverd. De voorbeelden in zijn verhaal waren heel herkenbaar en soms ook wat ontluisterend voor ons – auditors – die wellicht menen dat we met onze methoden en technieken een 'objectieve' inschatting kunnen maken van risico's. Onderzoek heeft aangetoond dat kleine kansen makkelijk worden overschat en grote kansen eerder worden onderschat. Daardoor komt de accuratesse van risicoschattingen onder druk te staan. Angst en woede spelen ook een rol: bij angst schat men risico's hoog in en bij woede juist lager. Vervolgens liet Van de Pligt zien welke (emotionele) factoren een rol spelen in groepsbeslissingen. Groepsbeslissingen worden belast door een (te) grote druk om (unanieme) overeenstemming te bereiken. Dat roept de vraag op wat het betekent als we het allemaal met elkaar eens zijn?

TOT SLOT

Natuurlijk was het laatste woord, voordat we voor de Round Table parallelsessies uitgingen, aan de congresvoorzitter die de wens uitsprak: 'Ik hoop dat u dit congres niet ongeschonden verlaat!' Naar mijn stellige overtuiging is voor velen die dit congres bezochten deze wens uitgekomen! ■

Noot

1 Dit verslag heeft alleen betrekking op de plenaire bijeenkomsten, omdat het onmogelijk is alle parallelsessies bij te wonen en het tamelijk willekeurig lijkt als ik alleen van de door mij bijgewoonde parallelsessies verslag doe.

**Dr. Th. M. J.
(Thea) Gerritse
RE**

is auditmanager bij de Rijksauditedienst. Zij is lid van de redactie van de EDP-Auditor.